

Innspill til innhold i forvaltningsplan for Van Mijenfjorden nasjonalpark

Svalbard Reiselivsråd ønsker med dette å gi innspill til arbeidet med forvaltningsplan for Van Mijenfjorden nasjonalpark. Innspillet er forankret i reiselivsnæringens behov og erfaringer, og har særlig fokus på besøksforvaltning og informasjonsformidling. Vårt innspill omhandler temaer i Miljødirektoratets mal for forvaltningsplaner¹, og overskriftene i innspillet viser til de ulike delene av malen.

1 Bruk og historikk

Vi anbefaler at man følger malen til forvaltningsplaner for fastlandet gjør rede for bruk av området for friluftsliv, jakt og fiske, og reiseliv, og dermed skiller på friluftsliv og rekreasjon, samt kommersiell reiselivsaktivitet i området, jf. Forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark².

Sysselmesteren har oversikt over reiselivsaktivitet i området i form av turmeldinger og turrapportering i området, og kan dermed gjøre rede for bruk og historikk. Visit Svalbard kan om ønskelig innhente informasjon om antall personer som deltatt på organiserte turer hos våre medlemsbedrifter i området, og bidra med dette kunnskapsgrunnlag i utarbeidelse av forvaltningsplanen.

2 Forvaltning

2.1 Innledning: Mål og strategiske grep for forvaltningen

Vi foreslår at innledningen under overskriften "Forvaltning" inneholder mål og strategiske grep for følgende områder:

1. Mål for verneverdiene

Gjennom tydelig forvaltning, praksis og aktiv besøksforvaltning, skal Sysselmesteren sikre og ivareta verneverdiene i Van Mijenfjorden Nasjonalpark i tråd formålet i Forskrift om Van Mijenfjorden nasjonalpark på Svalbard³.

2. Mål for besøkende og brukere av området:

Herunder foreslår vi mål som omhandler friluftsliv, jakt og fiske, og

¹ Miljødirektoratet; [Lage forvaltningsplan for et verneområde](#)

² [Forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark](#)

³ [Forskrift om Van Mijenfjorden nasjonalpark på Svalbard, § 1](#). «Formålet med forskriften er å bevare et storslått, sammenhengende og i det vesentligste urørt arktisk dal-, fjord- og kystlandskap med intakte naturtyper, økosystemer, arter, naturlige økologiske prosesser, landskap, kulturminner, som område for forskning og for opplevelse av Svalbards natur- og kulturarv.»

rekreasjon:

De besøkende, både fastboende og tilreisende, skal få gode opplevelser og økt kunnskap om natur- og kulturarven i området:

- a. *De gode opplevelsene skal bidra til å skape tilhørighet til områdene, og lokalt engasjement og eierskap til forvaltningen av nasjonalparken. (Vi ser utfordringen med fysisk infrastruktur for informasjonsformidling i Nasjonalparken, mer om dette i 2.2).*
- b. *Besøkende skal få mer kunnskap og forståelse for sporløs ferdsel i naturen, samt hensyn til dyreliv og mennesker som lever der. Hensyn skal altså ikke bare tas til natur og kulturverdier i områdene, men til de fastboende som bruker området (hytteiere o.a.).*

3. Mål for reiselivet:

Herunder foreslår vi mål som omhandler kommersiell reiselivsaktivitet i området:

Syslemesteren på Svalbard skal bidra i å skape en bærekraftig reiselivsutvikling på Svalbard, i tråd med overordnede svalbardpolitiske mål (jmf. Meld. St. 26 (2023-2024)⁴). Bruk av Van Mijenfjorden Nasjonalpark for kommersiell reiselivsaktivitet skal være i tråd med gjeldende miljøregelverk og forskrift om sikkerhet i felt på Svalbard.

Reiselivsaktører som bruker nasjonalparken, skal bidra til å ivareta verneverdiene i nasjonalparken. Svalbardguider skal ha kunnskap om verneverdier og forvaltning av verneområder på Svalbard.

De besøkende skal få gode opplevelser og økt kunnskap om natur- og kulturarven i området:

- a. *De gode opplevelsene skal bidra til å skape forståelse, eierskap og engasjement til forvaltningen av nasjonalparken, samt kunnskap om naturvern på Svalbard. (Vi ser utfordringen med fysisk infrastruktur for informasjonsformidling i Nasjonalparken, mer om dette i 2.2).*
- b. *Besøkende skal få mer kunnskap om og forståelse for verneverdier, ansvarlig ferdsel, herunder hensyn til dyreliv og mennesker lever der. Hensyn skal altså ikke bare tas til natur og kulturverdier i områdene, men til de fastboende som bruker området (hytteiere o.a.).*

2.2 Besøksforvaltning: Besøksstrategi

Miljødirektoratets definisjon av besøksforvaltning:

«Å legge til rette for og styre bruken av en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapningen blir størst mulig, forståelse for vernet økes og verneverdiene ivaretas.»

På Svalbard er bruk av naturen strengt regulert av Svalbardmiljøloven med forskrifter, og det kan derfor være tilfelle at de tre interessene; verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping, må vurderes annerledes enn på fastlandet. Vi mener at man likevel bør utvikle klare mål og strategier for ulike typer ferdsel og besøk i området.

⁴ [Meld. St. 26 \(2023-2024\)](#), s. 53 «Regjeringen ønsker fremover å legge til rette for en bærekraftig utvikling av reiselivsnæringen innenfor rammene av miljømålene, i hovedsak konsentrert til lokalsamfunnene og nærområdet til Isfjorden. De rammene som nå legges innebærer at en videre utvikling av reiselivet ikke kan skje i form av vekst i volum, men i form av økt verdiskaping.»

Basert på målene i punkt 2. og 3 i avsnitt 2.1 ovenfor, anbefaler vi derfor at det utarbeidet en besøksstrategi for Van Mijenfjorden Nasjonalpark. Vi mener at forvaltningsplaner for områder med mye ferdsel bør inkludere en egen besøksstrategi. En tydelig besøksstrategi er et viktig verktøy for å balansere verneformål, opplevelseskvalitet og lokal verdiskaping. Selv om fysiske tiltak som stier og skilt er mindre aktuelle på Svalbard, er det desto viktigere å arbeide systematisk med digital og lokal informasjonsformidling.

En besøksstrategi for mye besøkte naturområder på Svalbard, trenger ikke å være like omfattende som en besøksstrategi for nasjonalparker på fastlandet. Visit Svalbard bidrar gjerne i arbeidet med å utvikle en besøksstrategi for Van Mijenfjorden Nasjonalpark, og andre naturvernområder på Svalbard. Vi anbefaler at besøksstrategien gjør rede for hvordan man skal bidra til bærekraftig reiselivsutvikling i tråd med svalbardpolitiske mål, ved å;

- Øke kunnskapen om verneformålet blant besøkende gjennom målrettet informasjonsarbeid i Longyearbyen og digitale kanaler.
- Bidra til trygg og naturvennlig ferdsel gjennom samarbeid med reiselivsnæringen om informasjonsformidling og veiledning.
- Styrke lokal verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av nasjonalparken som en del av reiselivsproduktet.

Tiltak for å nå disse målene kan inkludere:

- Videreutvikling av informasjonsmateriell til bruk i Longyearbyen, i turistinformasjonen og hos turoperatører.
- Samarbeid med destinasjonsselskap og lokale aktører om opplæring av verneverdier og forvaltning av verneområder på Svalbard for ansatte, samt formidling til besøkende

3 Behov for tydelighet i forvaltning og praksis

Vi støtter Sysselimesterens anbefaling om å tydeliggjøre begreper og praksis knyttet til §§ 3–9 i verneforskriften. Vi anbefaler at forvaltningsplanen:

- Tydeliggjør hvilke typer reiselivsaktiviteter som krever dispensasjon, og hvilke som kan gjennomføres innenfor rammene av verneforskriften.
- Etablerer forutsigbare og transparente kriterier for dispensasjonsbehandling, særlig for organiserte turer og ekspedisjoner.
- Inkluderer retningslinjer for hvordan ferdselsårer som brukes av reiselivet skal vurderes i dispensasjonssaker, med hensyn til både sikkerhet og opplevelsesverdi.

På vegne av Svalbard Reiselivsråd

Visit Svalbard AS

Ronny Brunvoll
Daglig leder